

Willen onze politici eigenlijk wel echt een einde aan de oorlog in Oekraïne?

[Geschreven Door Rico Stevens](#) op 27 dec, 2022

Naar eigen zeggen is Vladimir Poetin nu dan toch bereid tot vredesonderhandelingen, dat schreven we **hier** gisteren al. Maar de kans dat hij daar ook maar iets van meent is jammer genoeg bijzonder klein. Integendeel, alles wijst erop dat Moskou zich opmaakt voor een langgerekte strijd. De vraag is of er überhaupt iemand een coherent plan heeft om de oorlog te beëindigen.

Van Troje tot Waterloo, verwarring stichten bij de vijand is een oorlogstactiek van alle tijden. Zo ook in Oekraïne.

Poetin zegt de ene keer dat hij bereid is om tot in de eeuwigheid verder te vechten, om daarna weer te beweren dat het hoog tijd is voor vredesonderhandelingen.

En hetzelfde verhaal zien we als het om nucleaire wapens gaat: het ene moment ligt het gebruik ervan niet eens op tafel, maar de volgende dag worden de bommen in 'hoge staat van paraatheid' gebracht.

Die desinformatie-tactieken behoren trouwens niet exclusief aan nonkel Vladimir toe; de Oekraïense president Zelenski doet er lustig aan mee. Toen die in november een bezoek bracht aan het pas bevrijde Kherson, kondigde hij aan: "Dit is het begin van het einde van de oorlog".

Complete nonsens natuurlijk.

Veerkrachtig Rusland

Ondanks dat soort dubbelzinnige communicatie is het duidelijk dat de eerste tien maanden van de oorlog Poetin gesterkt hebben in zijn overtuiging. Zelfs

met de vele tegenslagen zijn het Russische leger en de economie behoorlijk stabiel gebleven.

Hetzelfde geldt voor de Russische economie. Onze Europese 'toppolitici' voorspelden begin dit jaar vol vertrouwen dat de Russische handel en industrie zouden worden verpletterd door de opgelegde sancties. Dergelijke extreme economische druk, zo werd gesuggereerd, zou voldoende zijn om Moskou op de knieën te dwingen. 'Het Kremlin zal geen andere keuze hebben dan zich terug te trekken uit Oekraïne'.

Maar economische druk is zelden genoeg om een oorlog te beëindigen. En zeker als die sancties maar *halfsegat* werken.

De Russische economie is in 2022 dan wel gekrompen, maar slechts slechts drie procent – aanzienlijk minder dan sommigen hadden voorspeld. Het financiële systeem is er relatief duurzaam en macro-economisch stabiel gebleken.

Rusland werd dan wel afgesneden van de westerse toeleveringsketens, maar het heeft (vooral door de extreme energieprijzen) een erg groot overschot op de balans. Daardoor kunnen ze elders relatief makkelijk vinden wat ze nodig hebben.

Te comfortabel

Als de Russische oorlogsmachine ondanks de westerse druk gefinancierd en uitgerust blijft, zal het resultaat een bloedige patstelling zijn. Het is onwaarschijnlijk dat militaire nederlagen voldoende zijn om het Kremlin tot vrede te bewegen.

De huidige aanpak van het Westen om de oorlog gewoon door te laten gaan is daarom, hoewel moreel bevredigend en politiek populair, riskant. Het onderwerpt de Oekraïners aan de voortdurende verschrikkingen van het conflict, en het dodental en financiële kosten zullen blijven stijgen. Ook voor ons.

En dat moedigt op zijn beurt dan weer de overtuiging van Russische nationalistes aan dat ze moeten winnen of strijdend ten onder gaan.

Er is dan ook maar één manier om de Russische elites te overtuigen van een wapenstilstand: je moet hen een weg uit het conflict bieden.

Toenadering

Daarbij kan het einde van WO I misschien als inspiratie dienen. In november 1918 overtuigde de Amerikaanse president Woodrow Wilson de Duitse leiders ervan dat ze eerlijk zouden worden aangepakt als ze een wapenstilstand aanvaardden. Hij gaf hen met andere woorden iets om naar uit te kijken.

Uiteraard werd de aantrekkelijkheid van de Wilson-voorstellen vergroot door de zwakte van het Duitse leger. Ze wisten dat ze verloren waren. Maar tot dan toe leken ze eerder van plan om tot de laatste man te vechten, dan om het einde van de oorlog te aanvaarden.

Dat is vergelijkbaar met de huidige situatie. Ook nu lijkt 'de vijand' bereid om strijdend ten onder te gaan. Dus moeten onze leiders lessen trekken uit die situatie in 1918. Ze moeten bereid zijn de Russische elites en bevolking een uitweg te bieden. Een tweeledige *roadmap* waarin staat uitgelegd hoe het isolement en de paria-status van Rusland kan worden opgeheven.

De stok...

Aan de ene kant moeten we duidelijk maken wat de gevolgen zijn van een uitgerokken oorlog. Hooggeplaatste Russen moeten heel goed weten dat ze niet kunnen winnen.

De boodschap moet iets zijn als: 'de door het Westen geleverde militaire uitrusting van Oekraïne is superieur, en de troepen zijn vastberaden. Als Moskou blijft vechten, zal het dus meer nederlagen en slachtoffers lijden, en steeds meer risico lopen op een spectaculaire ineenstorting'.

De toekomst van Rusland, zo moet het plan voorzichtig uitleggen, zal er een zijn van economische achteruitgang. Erger zelfs, het land zal dreigen afhankelijk te worden van China te worden.

Door te aanvaarden dat het de oorlog moet beëindigen, zal de Russische elite zich met andere woorden een grotere vernedering besparen.

... en de wortel

Maar alleen afdreigen en op de gevaren van een verlengde oorlog wijzen zal niet voldoende zijn. Er moet ook een positieve incentief zijn.

Of anders gezegd: we moeten duidelijk maken welke voordelen die Russische elite zou hebben bij een de-escalatie.

De specifieke inhoud moet natuurlijk in overleg bepaald worden, maar enkele elementen liggen voor de hand:

– Ten eerste moeten we de belofte maken dat de soevereiniteit en integriteit van Rusland zal worden gegarandeerd. Hoe onwaarschijnlijk dat nu ook klinkt, er moet een ander kader dan de NAVO komen, zodat het 'nieuwe Rusland' meer verbonden wordt met de Europese veiligheidsarchitectuur.

We moeten dus terug meer naar Gorbatsjovs visie van "een gemeenschappelijk Europees huis", waarbij toenadering centraal staat. Verbinding door integratie, zo iets.

– Ten tweede moeten we akkoord gaan het leiderschap van Rusland te zullen erkennen en respecteren, op voorwaarde dat Moskou zich strikt houdt aan de internationale verdragen.

– En ten derde moet het Westen een duidelijk plan opstellen voor de teruggave van de bevroren financiële tegoeden. Dit zal een erg belangrijke 'wortel' zijn bij de onderhandelingen. De Russische elites moeten voelen dat ze, middels terugtrekking en demilitarisering, toch de meeste van hun rijkdommen zullen kunnen behouden.

Op die manier zullen ze veel meer geneigd zijn constructief mee te werken en lukt het misschien wel om trouwe volgers van Poetin los te weken.

Het klinkt misschien tegennatuurlijk om midden in een oorlog te spreken over wat we gaan *teruggeven* aan de Russische elites, maar als we ooit een einde willen maken aan dit lijden zal het op die manier moeten.